EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 10 14
COM(2021) 633 final

KOMISIJOS ATASKAITA

EUROPOS PARLAMENTUI

dėl Reglamento (ES) 2019/125 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, 31 straipsnyje nurodytos Kovos su kankinimu koordinavimo grupės veiklos ir konsultacijų

1. Įvadas

Pagal 2019 m. sausio 16 d. Reglamento (ES) 2019/125 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui[(1)], 31 straipsnio 4 dalį reikalaujama, kad Komisija pateiktų Europos Parlamentui metinę ataskaitą dėl Kovos su kankinimu koordinavimo grupės (toliau – KKKG) veiklos, tyrimų ir konsultacijų. Ataskaita turi nepakenkti fizinių ar juridinių asmenų komerciniams interesams.

Šioje ataskaitoje pateikiama informacija apie KKKG veiklą 2020 m.

2. Reglamentavimo sistema

Reglamento tikslas – ribojant prekybą tam tikromis prekėmis užkirsti kelią mirties bausmės vykdymui, taip pat kankinimui ir kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui arba baudimui ES nepriklausančiose šalyse. Reglamente išskiriamos:

- prekės, kurios yra iš esmės smurtinio pobūdžio ir kuriomis visiškai neturėtų būti prekiaujama (II priedas), ir
- prekės, kurios gali būti naudojamos teisėtais tikslais, kaip, pvz., teisėsaugai skirta įranga (III priedas) ir terapiniais tikslais naudojamos prekės (IV priedas).

Prekybai III ir IV prieduose išvardytomis prekėmis taikomi tam tikri apribojimai. Šiuo reglamentu visų pirma:

i. uždrausta importuoti į ES, eksportuoti iš ES ir tranzitu vežti per ES II priede nurodytas prekes, kurios praktiškai naudojamos tik mirties bausmei vykdyti arba kankinimui. Taip pat uždrausta teikti bet kokią su tokiomis prekėmis susijusią techninę pagalbą, įskaitant mokymą jomis naudotis. Juo taip pat uždrausta tokias prekes reklamuoti spaudoje, internete, televizijoje ar radijuje, taip pat jas rodyti ar siūlyti įsigyti parodoje ar prekybos mugėje;

ii. dėl III priede nurodytų prekių, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti arba kankinimui, tačiau gali būti naudojamos ir kitais teisėtais (pvz., teisėsaugos) tikslais, nustatytas reikalavimas kiekvienu atskiru atveju gauti išankstinį eksporto leidimą. Išankstinį eksporto leidimą privaloma gauti ir norint teikti su šios kategorijos prekėmis susijusią techninę pagalbą ar tarpininkavimo paslaugas. Į III priedą neįtraukti:

   a) Reglamentu (ES) Nr. 258/2012[(2)] kontroliuojami šaunamieji ginklai;

   b) Reglamentu (ES) 2021/821[(3)] kontroliuojamos dvejopo naudojimo prekės arba

   c) pagal Tarybos bendrąją poziciją 2008/944/BUSP[(4)] kontroliuojamos prekės; taip pat

---

(1) OL L 30, 2019 1 31, p. 1. 2005 m. birželio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1236/2005 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui (OL L 200, 2005 7 30, p. 1), kelis kartus iš dalies pakeistas ir vėliau kodifikuotas kaip Reglamentas (ES) 2019/125.

(2) 2012 m. kovo 14 d. Reglamentas (ES) Nr. 258/2012, kuriuo įgyvendinamas Jungtinių Tautų protokolo prieš neteisėtą šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų gamybą ir prekybą jais, papildančio Jungtinių Tautų konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą (JT šaunamųjų ginklų protokolas), 10 straipsnis ir nustatoma šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų eksporto leidimų sistema, importo ir tranzito priemonės (OL L 94, 2012 3 30, p. 1).

(3) 2021 m. gegužės 20 d. Reglamentas (ES) 2021/821, nustatantis Sąjungos dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų, techninės pagalbos ir tranzito kontrolės režimą (OL L 206, 2021 6 11, p. 1).

iii. reguliuojama prekyba cheminėmis ir vaistinėmis medžiagomis (IV priedas), kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti (pvz., įšvirkščiant mirtiną injekciją). Nustatytas atskiras leidimas (Sąjungos bendrasis eksporto leidimas), siekiant kontroliuoti tokių anestezinių cheminių medžiagų eksportą ir neleisti jų perduoti naudoti mirties bausmei vykdyti įšvirkščiant mirtiną injekciją, tačiau neribojant prekybos tokiomis cheminėmis medžiagomis medicinos, veterinarijos ar kitais teisėtais tikslais.

3. Kovos su kankinimu koordinavimo grupės veikla

KKKG įsteigta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/2134[5], kad nagrinėtų su Kovos su kankinimu reglamento taikymu susijusius klausimus.

KKKG yra platforma, kurioje valstybių narių ekspertai ir Komisija gali keistis informacija apie administracinę praktiką ir aptarti Reglamento aiškinimo klausimus, su nurodytomis prekėmis susijusius techninius klausimus, su Reglamentu susijusius pokyčius ir bet kokius kitus kylančius klausimus. Pagal 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinį susitarimą dėl geresnės teisėkūros[6] Komisija taip pat konsultuojasi su KKKG rengdama deleguotuosius aktus.

2020 m. KKKG surengė vieną susitikimą – jis įvyko spalio 12 d. virtualia forma ir jame pasikeista informacija įvairiais su Reglamento įgyvendinimu susijusiais klausimais (jie apibendrinti toliau).

3.1. Su pagrindiniu aktu susiję pokyčiai

Komisija pranešė KKKG apie planus parengti deleguotojo akto projektą ir vėliau su šia grupe konsultavosi dėl minėto deleguotojo akto projekto, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamento I priedas (valstybių narių kompetentingos institucijos) ir V priedo 2 dalis (paskirties šalių, kurioms galioja Sąjungos bendrasis eksporto leidimas, sąrašas), atsižvelgiant į Jungtinės Karalystės išstojimą iš ES[7].

3.2. Informacija apie prekybą. Duomenų teikimas

Komisija pristatė dabartinę padėtį, susijusią su 26 straipsnio 3 dalyje nurodyta metine ataskaita, visų pirma duomenis, kuriuos ji ketina naudoti. Komisija taip pat pranešė KKKG, kad ji ketina, kai bus rengiamasi teikti kitų metų ataskaitą, atnaujinti ataskaitos formą, kad į ją būtų įtraukta daugiau duomenų.

3.3. Reglamento (ES) 2019/125 peržiūra

---

(4) Tarybos bendroji pozicija 2008/944/BUSP, nustatanti bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę (OL L 335, 2008 12 13, p. 99).

(5) 2016 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/2134, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1236/2005 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui (OL L 338, 2016 12 13, p. 1).

(6) OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

(7) Reglamento nuostatos taikomos Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, pagal Susitarimo dėl išstojimo protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 5 straipsnio 4 dalį kartu su to protokolo 2 priedo 47 punktu.

Komisija pateikė Reglamento (ES) 2019/125 peržiūros ataskaitą su pagrindiniais nustatytais faktais ir išvadomis[8]. Ataskaitoje pateikiamas išsamus Reglamento poveikio, įtakos pasauliniu lygmeniu, iššūkių ir galimybių vertinimas. Ataskaitoje išdėstyti tolesni veiksmai, kuriais siekiama padidinti Reglamento veiksmingumą ir užtikrinti, kad jis ir toliau svariai prisidėtų prie kovos su kankinimu ir mirties bausme.

Komisija į peržiūros procesą įtraukė valstybių narių kompetentingas institucijas, visų pirma pateikdama vertinimo klausimus ir surengdama virtualų praktinį seminarą (2020 m. gegužės 14 d.). Seminaro tikslas buvo surinkti tiesioginius atsiliepimus ir išklausyti suinteresuotųjų subjektų nuomones ir idėjas, kaip padidinti Reglamento veiksmingumą. Pavyko subalansuotai ir aktyviai pasikeisti nuomonėmis įvairiomis temomis, kurios buvo pasiūlytos siekiant palengvinti diskusiją. Jame dalyvavo 16 ES kompetentingų institucijų, pilietinės visuomenės organizacijų ir tarptautinių organizacijų atstovai, taip pat kiti ekspertai.

3.4. Kova su prekyba kankinimui skirtomis prekėmis. Regioniniai ir tarptautiniai pokyčiai

KKKG tapo platforma keistis informacija ir didinti informuotumą apie regioninius ir tarptautinius pokyčius, ypač atsižvelgiant į Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus ataskaitą *dėl kovos su prekyba kankinimui skirtomis prekėmis, siekiant įvertinti galimų bendrų tarptautinių standartų nustatymo perspektyvumą, taikymo sritį ir parametrus*[9], kurioje pripažįstama, kad bendri tarptautiniai standartai galėtų padėti veiksmingiau reglamentuoti šią sritį. Be to, JT sudarys vyriausybių ekspertų grupę, kuri tęs darbą remdamasi ta ataskaita.

KKKG taip pat buvo informuota apie veiksmus rengiant Europos Tarybos rekomendaciją[10], kuria siekiama nustatyti sistemą, pagal kurią Europos Tarybos valstybės narės galėtų veiksmingiau reguliuoti prekybą prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui.

[8] COM(2020) 343 *final*, 2020 7 30.

[9] 2020 m. liepos 28 d. Generalinio sekretoriaus ataskaita A/74/969.

[10] Ministrų komiteto rekomendacija CM/Rec(2021)2 valstybėms narėms dėl kovos su prekyba prekėmis, naudojamomis mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, priemonių (priimta 2021 m. kovo 31 d. 1 400-ajame ministrų pavaduotojų posėdyje).